

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/155/2020
Identifikačné číslo spisu:	7115200803
Dátum vydania rozhodnutia:	26.10.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:7115200803.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: T. J., bývajúca B. X, A., právne zastúpený: JUDr. Kristína Piovarčiová, advokátka, Štúrova 20, Košice, proti žalovaným: 1/ Mesto Košice, Trieda SNP 48/A, Košice, 2/ Spoločenstvo vlastníkov bytov a nebytových priestorov, Buzulucká 2-4, Košice, 3/ Bytex Slovensko, s.r.o., Čárskeho 7, Košice, žalovaní 1/ a 2/ právne zastúpení: JUDr. Ivan Husár, advokát, Vojenská 14, Košice, 4/ T. G. - Š., B. X, A., za účasti intervenienta na strane žalovaného 1/ Kooperatíva poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova 4, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 40 C 18/2015, o dovolaní žalovaného 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 21. mája 2020, sp. zn. 2 Co 118/2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 21. mája 2020, sp. zn. 2 Co 118/2019 a rozsudok Okresného súdu Košice I z 20. septembra 2018 sp. zn. 40 C 18/2015 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Košice I na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom č. k. 40 C 18/2015-290 z 20. septembra 2018 rozhodol, že I. základ nároku na náhradu škody je dôvodný voči žalovanému v 3. rade v rozsahu 100 %; II. žalobu voči žalovanému v 1. rade, 2. rade a 4. rade zamietol a III. nárok žalobcu voči žalovanému v 3. rade vylúčil na samostatné konanie, v ktorom sa rozhodne aj o trovách celého konania.

1.1. Súd prvej inštancie mal v danom prípade za nesporné, že u žalobcu došlo ku škode na zdraví dňa 22. januára 2013 potom ako sa pošmykol pri východe z bytového domu na B. X v A.D. vo vzdialenosti cca 1,5 metra od vchodu v koridore, ktorý ohraničuje vstup do bytového domu B. X, A. z pravej strany ohraničený kovovým zábradlím a z ľavej strany betónovým múrikom v šírke 2 až 2,5 metra nachádzajúci sa na parcele č. 2611/2 o výmere 2891 m² zastavané plochy a nádvorí, ktoré sú vo vlastníctve žalovaného v 1. rade. Súd prvej inštancie za sporné označil porušenie právnej povinnosti (nezabezpečenie schodnosti chodníka) ako aj subjekt, ktorý túto povinnosť porušil. Súd prvej inštancie ustálil miesto úrazu ako časť chodníka nachádzajúceho sa na pozemku vo vlastníctve žalovaného v 1. rade, preto posudzoval podľa zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (ďalej len „cestný zákon“), ktorý subjekt bol ku dňu vzniku škody na zdraví zodpovedný za schodnosť tejto časti

chodníka. Z vykonaného dokazovania mal za to, že je potrebná aplikácia ustanovenia § 9a ods. 4 cestného zákona a to, že za škodu zodpovedá vlastník, správca, užívateľ nehnuteľnosti, t. j. subjekt odlišný od žalovaného v 1. rade, teda žalovaný v 2. rade.

1.2. Ďalej súd prvej inštancie poukázal na to, že žalovaný v 2. rade splnomocnený vlastníkmí bytov v bytovom dome uzavrel dňa 23. decembra 2002 mandátnu zmluvu so žalovaným v 3. rade, ktorej predmetom bolo obstaranie správy spoločných častí a spoločných zariadení domu, vrátane zabezpečenia schodnosti prístupových chodníkov k domu prostredníctvom upratovačky určenej mandantom. Za týmto účelom uzavrel žalovaný v 3. rade dohodu o pracovnej činnosti so žalovaným v 4. rade. Vychádzajúc z ustanovenia § 9a ods. 4 cestného zákona súd prvej inštancie uzavrel, že zodpovedným subjektom za porušenie právnej povinnosti pri údržbe je žalovaný v 3. rade, pretože k úrazu žalobcu došlo v dôsledku neschodnosti príľahlého chodníka, pričom povinnosť zabezpečovať údržbu mal žalovaný v 3. rade na základe mandátnej zmluvy uzavretej so žalovaným v 2. rade. S poukazom na uvedené vyhodnotil súd prvej inštancie žalobu voči žalovaným v 1., 2. a 4. rade za nedôvodnú a ustálil, že základ nároku je daný voči žalovanému v 3. rade. Námietky žalovaných (o tom, že časť chodníka bola schodná; o rozpore výpovede žalobcu a svedkyne; o čase lekárskeho ošetrenia žalobcu) vyhodnotil súd prvej inštancie ako irelevantné.

1.3. Súd prvej inštancie mal za preukázané porušenie právnej povinnosti, vznik škody ako aj príčinnú súvislosť medzi porušením povinnosti a vznikom škody, pretože ak by žalovaný v 3. rade neporušil právnu povinnosť pri údržbe schodnosti miesta úrazu žalobcu, nebolo by došlo k úrazu žalobcu a ku škode na zdraví. Pokiaľ išlo o zavinenie, podľa názoru súdu prvej inštancie žalovaný v 3. rade mal a mohol vedieť, že pri mrznúcom daždi, ktorý bol jednoznačne preukázaný správou o počasí, môže dôjsť k vzniku ľadovice. S poukazom na všetko uvedené konštatoval súd prvej inštancie dôvodnosť základu nároku na náhradu škody žalobcu voči žalovanému v 3. rade.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 2 Co 118/2019 z 21. mája 2020 rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“) ako vecne správny potvrdil v napadnutej časti, pretože odvolanie nepovažoval za opodstatnené a uplatnený odvolací dôvod za preukázaný.

2.1. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku konštatoval, že súd prvej inštancie dospel k správnym skutkovým zisteniam a zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správne závery o právach a povinnostiach sporových strán; základ uplatneného nároku správne právne posúdil a dospel k správne záveru ohľadne vecnej pasívnej legitimácie žalovaných, pričom rozsudok aj náležite odôvodnil. Odvolací súd nezistil ani pochybenia v procesnom postupe súdu prvej inštancie porušujúce procesné práva strán alebo právo na spravodlivý proces, ani žiadnu z procesných väd konania, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

2.2. S poukazom na Dodatok Zmluvy o spoločenstve vlastníkov bytov a nebytových priestorov, Mandátnu zmluvu a Dohodu o pracovnej činnosti (viď odsek 23. odôvodnenia) doplnil, že žalovaný v 2. rade poveril zabezpečovaním schodnosti prístupových chodníkov žalovaného v 3. rade, pričom v mandátnej zmluve je stanovené, že mandatár zodpovedá za riadne obstaranie činnosti podľa predmetu tejto zmluvy, nie je však uvedené, že zodpovedá mandantovi. Z uvedeného odvolací súd ustálil, že mandatár zodpovedá za všetky škody aj v súvislosti s nespĺnením povinností alebo nedodržaním predpisov. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne konštatoval nedostatok pasívnej legitimácie žalovaného v 1., 2. a 4. rade a zodpovednosť určil na strane žalovaného v 3. rade. Zdôraznil, že žalovaný v 3. rade sa v mandátnej zmluve zaviazal zabezpečiť schodnosť chodníkov prostredníctvom upratovačky (žalovaný v 4. rade), ktorý uzavrel so žalovaným v 3. rade dohodu o vykonaní práce a z tejto dohody vôbec nevyplýva, že dohodnutú prácu bude vykonávať pre žalovaného v 2. rade. Preto ak došlo k porušeniu povinností a v príčinnej súvislosti k vzniku škody na zdraví žalobcu, podľa názoru odvolacieho súdu zodpovedá žalovaný v 3. rade, pre ktorého žalovaný v 4. rade práce súvisiace so zabezpečením schodnosti a nezávadnosti chodníka mal vykonávať.

3. Žalovaný v 3. rade (ďalej aj ako „dovolateľ“) podal proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, pretože rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolateľ trval na tom, že odvolací súd zjavne nesprávne konštatoval existenciu

pasívnej vecnej legitímácie na strane žalovaného v 3. rade ohľadom zodpovednosti za vznik škody spôsobenej v dôsledku závad v schodnosti príľahlých chodníkov podľa § 9a ods. 4 cestného zákona.

3.1. Dovolateľ sa nestotožnil so záverom krajského súdu, podľa ktorého z hmotného práva vyplýva zodpovednosť mandátára, ktorý uzavrel mandátnu zmluvu so spoločenstvom vlastníkov bytov, kde sa okrem iného zaviazal zabezpečiť schodnosť prístupových chodníkov prostredníctvom upratovačky určenej mandantom za vznik škody osobe, ktorej vznikne škoda, ktorej príčinou boli závary v schodnosti príľahlých chodníkov podľa ustanovenia § 9a ods. 4 cestného zákona.

3.2. Podľa názoru dovolateľa v prípade mandátnej zmluvy ide o prípad tzv. priameho zastúpenia, kedy v mene mandanta vykonáva určitú činnosť (v prejednávacom prípade činnosť spočívajúca v zabezpečení schodnosti prístupových chodníkov) mandatár, ale práva a povinnosti, ku ktorým môže dôjsť pri zaobstaraní takejto činnosti, vznikajú priamo mandantovi (zodpovednosť za škodu vzniknutú nesplnením zákonnej povinnosti mandanta voči tretím osobám, ktorú mal zabezpečiť mandatár nevynímajúc). Z pohľadu občianskoprávneho preto nesie prípadnú zodpovednosť za škodu spôsobenú pádom na neupravenom prístupovom chodníku voči tretím osobám naďalej mandant a nie mandatár s tým, že na strane mandátára môže existovať zodpovednosť za škodu iba a len vo vzťahu k mandantovi. Zdôraznil, že medzi inou osobou ako mandantom a mandátárom neexistuje žiaden právny vzťah a mandatár voči takejto tretej osobe nemá žiadne práva, ale ani povinnosti. Dovolateľ uzavrel, že na základe mandátnej zmluvy žalovaný v 3. rade vykonával inú činnosť v mene mandanta spočívajúcu v zabezpečení schodnosti chodníkov v mene mandanta (žalovaného v 2. rade), na jeho účet a na jeho zodpovednosť. Z dôvodu takéhoto právneho postavenia žalovaného v 3. rade, zodpovednosť za škodu z prípadného porušenia povinností z mandátnej zmluvy môže na strane mandátára existovať len voči mandantovi (nie tretím osobám).

3.3. Z vyššie uvedených dôvodov považoval dovolateľ za nesprávny právny názor odvolacieho súdu, že ak v mandátnej zmluve nie je uvedené, že mandatár (žalovaný v 3. rade) zodpovedá za porušenie povinností mandantovi, zodpovedá za všetky škody aj v súvislosti s nesplnením povinností alebo nedodržaním postupov. Uvedený názor je podľa dovolateľa v rozpore s podstatou a obsahom práv a povinností v prípade právneho vzťahu založeného mandátnou zmluvou a súčasne úplne opomína, že mandátnou zmluvou sa upravuje iba a len vzťah medzi mandantom a mandátárom a netýka sa tretích osôb.

3.4. Podľa dovolateľa nesie právnu zodpovednosť za škodu vždy ten subjekt, ktorému zodpovednosť vyplýva zo zákona, a to bez ohľadu na existenciu akejkoľvek zmluvy. S poukazom na § 9a ods. 4 cestného zákona konštatoval, že žalovaný v 3. rade nie je ani vlastníkom prístupového chodníka, ani správca a ani jeho užívateľ, teda povinnosť zabezpečiť schodnosť chodníka mu z cestného zákona nijako nevyplyva.

3.5. Dovolateľ zdôraznil, že neporušil žiadnu povinnosť ani voči mandantovi, nakoľko v zmysle mandátnej zmluvy mal zabezpečiť schodnosť prístupových chodníkov prostredníctvom upratovačky určenej mandantom, ktorú povinnosť v celom rozsahu splnil tým, že s osobou určenou mandantom uzavrel dohodu o vykonaní práce. Súčasne dovolateľ poukázal na ustanovenie § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého tiež nemôže existovať zodpovednosť za škodu na strane žalovaného v 3. rade. Z pohľadu dovolateľa je za škodu zodpovedný vlastník pozemku Mesto Košice - teda žalovaný v 1. rade, a to s poukazom na ústavné súladný výklad ustanovenia § 415 Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc z uvedeného navrhol dovolateľ, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

4. Žalobca sa k dovolaniu nevyjadril v stanovenej 10-dňovej lehote, preto dovolací súd na neskôr podané vyjadrenie neprihliadal (§ 436 ods. 3 druhá veta CSP).

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

6. V danom prípade žalovaný v 3. rade prípustnosť dovolania odvodil z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižšej inštancie videl v nesprávnom závere konajúcich súdov o

pasívnej vecnej legitímácii na strane žalovaného v 3. rade ohľadom zodpovednosti za škodu na zdraví spôsobenej pádom žalobcu na prístupovom chodníku.

7. V dovolacom konaní platí, že aby na základe dovolania podaného v zmysle § 421 ods. 1 CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 CSP až § 435 CSP.

8. Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (ustanovenie § 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky, a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

9. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť zároveň riešená odvolacím súdom, pričom odvolací súd na jej riešení musel založiť svoje rozhodnutie a musí ísť o otázku zásadného právneho významu. Otázka, ktorou sa strany sporu, prípadne aj súd v konaní síce zaoberali, na vyriešení ktorej ale nie je v konečnom dôsledku založené dovolaním napadnuté rozhodnutie, nie je relevantná v zmysle tohto ustanovenia (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 214/2018). Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Samotná polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd rozhodol, nezodpovedajú významovo kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 CSP. Dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach alebo predpokladoch o tom, ktorú právnú otázku má dovolateľ na mysli. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom.

10. Z obsahu dovolania pre dovolací súd vyplynulo, že podstatnou právnou otázkou v prejednávanom spore o náhradu škody spôsobenej žalobcovi v dôsledku závad v schodnosti príľahlých chodníkov bola otázka pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v 3. rade za situácie, že Spoločenstvo vlastníkov bytov a nebytových priestorov (žalovaný v 2. rade) uzavrelo mandátnu zmluvu, ktorou sa mandatár (žalovaný v 3. rade) zaviazal zabezpečovať schodnosť prístupových chodníkov.

11. Pri posudzovaní prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP dovolací súd dospel k záveru, že vyššie uvedená právna otázka, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, nebola doposiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená, a preto je dovolanie žalovaného v 3. rade v danom prípade procesne prípustné. Po konštatovaní prípustnosti dovolania podrobil dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu meritórnemu dovolaciemu prieskumu a pristúpil k posúdeniu dôvodnosti dovolania z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu, t. j. z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom vo vymedzených právnych otázkach.

12. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne

určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

13. Podľa právneho názoru vec preskúmavajúceho senátu najvyššieho súdu je potrebné prisvedčiť dovolacej argumentácii žalovaného v 3. rade, pretože dovolaním napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom. K dôvodom vedúcim k tomuto názoru dovolací súd uvádza nasledovné.

14. Predmetom konania vedeného pred súdom prvej inštancie je žaloba, ktorou sa žalobca domáhal náhrady škody z titulu škody na zdraví. Kľúčovou otázkou v danom konaní bolo posúdenie, či odvolací súd v prejednávanej veci správne právne posúdil vec, keď vychádzajúc z ustanovenia § 9 ods. 2 v spojení s § 9a ods. 4 cestného zákona ustálil zodpovednosť žalovaného v 3. rade za vznik škody na zdraví spôsobenej žalobcovi v dôsledku závad v schodnosti na prístupovom chodníku do bytového domu.

Podľa § 9 ods. 2 cestného zákona (v znení účinnom k 22. januáru 2013), závary v schodnosti priechodov pre chodcov na miestnych komunikáciách a prejazdnych úsekoch ciest cez obce, ako aj závary v schodnosti miestnych komunikácií určených výhradne pre chodcov, sú povinní odstraňovať správcovia miestnych komunikácií. Závary v schodnosti chodníkov prilahlých k nehnuteľnosti, ktorá sa nachádza v súvisle zastavanom území a hraničí s cestou alebo miestnou komunikáciou, sú povinní bez prietahov odstraňovať vlastníci, správcovia alebo užívatelia nehnuteľností, pokiaľ tieto závary vznikli znečistením, poľadovicou alebo snehom.

Podľa § 9a ods. 4 cestného zákona (v znení účinnom k 22. januáru 2013), vlastníci, správcovia alebo užívatelia nehnuteľností, ktoré v súvisle zastavanom území hraničia s cestou alebo miestnou komunikáciou, zodpovedajú za škody, ktorých príčinou boli závary v schodnosti na prilahlých chodníkoch, ktoré vznikli znečistením, poľadovicou alebo snehom a neboli bez prietahov odstránené.

15. Súd prvej inštancie mal po vykonanom dokazovaní za nesporné, že dňa 22. januára 2013 došlo u žalobcu ku škode na zdraví potom, ako sa pošmykol pri východe z bytového domu na B. ulici č. X v A.. Po ustálení miesta úrazu ako časti chodníka nachádzajúceho sa na pozemku vo vlastníctve žalovaného v 1. rade, posudzoval súd prvej inštancie, ktorý subjekt (žalovaný) je v zmysle cestného zákona zodpovedný za schodnosť časti chodníka, na ktorom došlo ku škode na zdraví u žalobcu a aplikujúc ustanovenie § 9a ods. 4 cestného zákona dospel k záveru o zodpovednosti žalovaného v 2. rade. Keďže žalovaný v 2. rade uzavrel dňa 23. decembra 2002 mandátnu zmluvu so žalovaným v 3. rade, pričom obsahom povinností z nej plynúcich bolo aj zabezpečenie schodnosti prístupových chodníkov k domu prostredníctvom upratovačky (žalovaný v 4. rade) určenej mandantom, súd prvej inštancie ustálil, že zodpovedným subjektom za porušenie právnej povinnosti pri údržbe je žalovaný v 3. rade. Zároveň konštatoval preukázané porušenie právnej povinnosti, vznik škody ako aj príčinnú súvislosť medzi nimi, pretože podľa názoru súdu prvej inštancie by k úrazu žalobcu a škode na zdraví nebolo došlo, ak by žalovaný v 3. rade neporušil právnu povinnosť pri údržbe schodnosti miesta úrazu žalobcu. Pokiaľ išlo o zavinenie, mal súd prvej inštancie za to, že žalovaný v 3. rade mal a mohol vedieť, že pri mrznúcom daždi, môže dôjsť k vzniku ľadovice.

16. Odvolací súd potvrdil výrok rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bolo určené, že základ nároku na náhradu škody je dôvodný voči žalovanému v 3. rade ako vecne správny, nevzhliadol dôvodnosť odvolacích námietok žalovaného v 3. rade a stotožnil sa s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, konštatoval správnosť jeho záverov ohľadne vecnej pasívnej legítimácie žalovaných ako aj dôvodov rozhodnutia a v podrobnostiach na ne poukázal. Doplnil, že v zmysle gramatického a logického výkladu ustanovení mandátnej zmluvy, uzavretej medzi žalovaným v 2. rade (mandant) a žalovaným v 3. rade (mandatár), je žalovaný v 3. rade povinný zabezpečovať schodnosť prístupových chodníkov s tým, že žalovaný v 3. rade zodpovedá za riadne obstaranie činnosti podľa predmetu mandátnej zmluvy. Odvolací súd zdôraznil, že v predmetnej mandátnej zmluve nie je uvedené, že žalovaný v 3. rade zodpovedá za riadne obstaranie činnosti žalovanému v 2. rade, podľa odvolacieho súdu tak zodpovedá aj za všetky škody súvisiace s nespĺnením povinnosti alebo nedodržaním predpisov. Vychádzajúc z uvedeného dospel

k záveru o zodpovednosti žalovaného v 3. rade za vznik škody na zdraví žalobcu.

17. Žalovaný v 3. rade ako dovolateľ spochybnil správnosť právnych záverov súdov nižšej inštancie, ktoré aplikujú ustanovenia cestného zákona (najmä § 9 ods. 2 a § 9a ods. 4) konštatovali existenciu pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v 3. rade a dovolací súd sa plne stotožňuje s dovolacom argumentáciou žalovaného v 3. rade.

18. V prvom rade dáva dovolací súd do pozornosti, že predpokladmi zodpovednosti v zmysle ustanovenia § 9a ods. 4 cestného zákona sú závady v schodnosti, vznik škody a príčinná súvislosť medzi nimi, a to bez ohľadu na zavinenie. Rozhodnutie o zodpovednosti subjektu podľa cestného zákona tak závisí predovšetkým na zistení stavu chodníka v čase a mieste nehody/úrazu a na posúdení charakteru závady, ktorá nehodu/úraz zapríčinila. V zásade je potrebné vychádzať z toho, že objektívna zodpovednosť subjektu za škody spôsobené závadou v schodnosti podľa cestného zákona je spojená s takým stavom chodníka, ktorý tvorí závalu v schodnosti v zmysle ustanovenia § 9 ods. 2 cestného zákona.

19. V posudzovanom prípade tak z pohľadu dovolacieho súdu nebolo rozhodujúce, že žalovaný v 2. rade uzavrel s druhým subjektom (žalovaným v 3. rade) mandátnu zmluvu o zabezpečení schodnosti chodníkov. Podľa názoru najvyššieho súdu zodpovednosť za škodu nesie ten subjekt, ktorému zodpovednosť vyplýva zo zákona, túto nie je možné zmluvne previesť na iný subjekt, čo znamená, že prípadné uzavretie zmluvy o údržbe chodníkov je bez právnej relevancie vo vzťahu k zodpovednosti žalovaného v 2. rade za škodu na zdraví spôsobenú v dôsledku závad v schodnosti príľahlých chodníkov. Dovolací súd pri formulovaní svojho záveru vychádzal z právnej úpravy obsiahnutej v cestnom zákone v znení účinnom ku dňu 22. januára 2013, kedy došlo k vzniku škody na zdraví žalobcu, predovšetkým z ustanovenia § 9 ods. 2 v spojení s § 9a ods. 4 cestného zákona.

20. Zo znenia ustanovenia § 9 ods. 2 cestného zákona jasne vyplýva povinnosť bez prierahov odstraňovať závady v schodnosti chodníkov príľahlých k nehnuteľnosti, ktorá sa nachádza v súvisle zastavanom území a hraničí s cestou alebo miestnou komunikáciou za predpokladu, že tieto závady vznikli znečistením, poľadovicou alebo snehom, pričom povinným subjektom sú v zmysle uvedeného ustanovenia vlastníci, správcovia alebo užívatelia nehnuteľností. Ustanovenie § 9a ods. 4 cestného zákona, v nadväznosti na zákonnú povinnosť udržiavať schodnosť príľahlých chodníkov stanovenú v § 9 ods. 2 cestného zákona, zakotvuje zodpovednosť vlastníkov, správcov alebo užívateľov nehnuteľností, ktoré v súvisle zastavanom území hraničia s cestou alebo miestnou komunikáciou za škody, ktorých príčinou boli závady v schodnosti na príľahlých chodníkoch, ktoré vznikli znečistením, poľadovicou alebo snehom a neboli bez prierahov odstránené.

21. Z uvedeného mal dovolací súd za zrejmé, že v prípade závad v schodnosti chodníkov v dôsledku znečistenia, poľadovice alebo snehu cestný zákon za subjekt je nielen povinný eliminovať vzniknuté závady, ale aj zodpovedný za prípadne škody, ktoré vznikli v príčinnej súvislosti s porušením povinnosti bez prierahov odstrániť závady v schodnosti príľahlých chodníkov stanovil vlastníkov, správcov alebo užívateľov nehnuteľností, v posudzovanom prípade sa jedná o žalovaného v 2. rade.

22. Súdov nižšej inštancie v danej veci zhodne ustálili, že škoda na zdraví žalobcovi vznikla pošmyknutím a následným pádom na zamrznutom a neošetrovanom chodníku pred vchodom do brány na B. ulici č. X v A.. Po identifikovaní miesta úrazu, vychádzajúc z § 9a ods. 4 cestného zákona a s prihliadnutím na obsah mandátnej zmluvy určili, že za škodu na zdraví žalobcu zodpovedá žalovaný v 3. rade. Podľa súdov nižšej inštancie to bol práve žalovaný v 3. rade, ktorý sa v mandátnej zmluve zaviazal zabezpečiť schodnosť chodníkov, preto ak došlo k porušeniu povinnosti a v príčinnej súvislosti k vzniku škody na zdraví žalobcu, zodpovedá žalovaný v 3. rade.

23. Podľa názoru dovolacieho súdu súdy nižšej inštancie dospeli v danom prípade k nesprávnemu právnomu záveru, keď ustálili, že žalovaný v 2. rade nezodpovedá podľa cestného zákona za škodu, ktorá vznikla žalobcovi na zdraví pri páde na chodníku vzhľadom na to, že žalovaný v 2. rade

mandátnou zmluvou poveril žalovaného v 3. rade zabezpečením schodnosti prístupových chodníkov, ktorý vzhľadom na obsah mandátnej zmluvy zodpovedá za všetky škody aj v súvislosti s nesplnením povinnosti alebo nedodržaním predpisov. Právny názor súdov nižšej inštancie na zodpovednosť žalovaného v 3. rade za škodu spôsobenú závadou v schodnosti je vzhľadom na vyššie uvedené rovnako nesprávny.

24. Z pohľadu dovolacieho súdu žalovaný v 2. rade mohol svoju povinnosť vykonávať „údržbu“ chodníkov splniť uzavretím zmluvy s tretím subjektom, v ktorom bola táto povinnosť prenesená na tretí subjekt, tým sa však nemohol zbaviť svojej zodpovednosti, resp. ju preniesť na tretí subjekt. Dovolací súd dáva do pozornosti, že žalovaný v 2. rade ako subjekt povinný udržiavať bez prietahov schodnosť chodníkov príslušných k nehnuteľnosti sa zodpovednosti za porušenie uvedenej povinnosti nemôže zbaviť tým, že uzavrie záväzok (v posudzovanom prípade mandátnu zmluvu, avšak obdobne to platí aj v prípade uzavretia iného typu zmluvy napr. zmluva o dielo, pozn. dovolacieho súdu) s druhou osobou (v danej veci žalovaným v 3. rade), v ktorej na ňu prenesie plnenie tejto svojej povinnosti. Uzavretím takéhoto právneho úkonu naozaj vznikne druhej zmluvnej strane povinnosť zabezpečovať schodnosť príslušných chodníkov, v žiadnom prípade však na ňu neprechádza zákonná zodpovednosť za porušenie tejto povinnosti. Tá bezo sporu ťaží subjekt povinný zo zákona, čím samozrejme nie je dotknutá možnosť následného regresu voči zmluvnej strane, ktorá svoju zmluvnú povinnosť porušila. Ak súdy nižšej inštancie dospeli k inému záveru, je ich právne posúdenie zodpovednosti žalovaného v 2. a 3. rade podľa § 9 ods. 2 v spojení s § 9a ods. 4 cestného zákona nesprávne.

25. Keďže zákonné vymedzenie povinného subjektu podľa § 9a ods. 4 cestného zákona ukladá povinnosť nahradiť škodu vzniknutú závadou v schodnosti chodníka príslušného k nehnuteľnosti vlastníkovi, správcovi alebo užívateľovi nehnuteľnosti, považoval dovolací súd za podstatnú aj tú skutočnosť, že žalovaný v 2. rade ako subjekt povinný zabezpečovať schodnosť príslušných chodníkov a nositeľ zodpovednosti za vznik prípadnej škody, nesie zodpovednosť aj v otázke výberu vhodného subjektu, na ktorý svoju povinnosť týkajúcu sa schodnosti chodníkov preniesol. Skutočnosť, že si žalovaný v 2. rade na základe vlastného rozhodnutia zvolil subjekt, na ktorý preniesol časť svojich povinností, ho nemôže sama o sebe zbavovať zodpovednosti za škodu, ktorej príčinou boli závady v schodnosti príslušných chodníkov, ktoré vznikli znečistením, poľadovicou alebo snehom a neboli bez prietahov odstránené.

26. Vychádzajúc z vyššie uvedeného nemohol dovolací súd súhlasiť s argumentáciou súdov nižšej inštancie o prenesení zodpovednosti za škodu spôsobenú závadou v schodnosti príslušných chodníkov zo žalovaného v 2. rade na žalovaného v 3. rade. Ak by dovolací súd pripustil správnosť právnych záverov súdov nižšej inštancie, teda možnosť zmluvnej dispozície so zákonnou zodpovednosťou, výrazne by sa mohlo sťažiť uplatnenie práva na náhradu škody poškodeným, čo by mohlo viesť k záverom o nesúladnosti s princípmi právneho štátu.

27. K prezentovanému právnomu názoru dovolacieho súdu o pasívnej vecnej legitímácii subjektu, ktorému zodpovednosť za škodu spôsobenú v príčinnej súvislosti so závadami v schodnosti na príslušných chodníkoch, vyplýva z § 9a ods. 4 cestného zákona, a to bez ohľadu na existenciu zmluvy, ktorou zodpovedný subjekt preniesol povinnosti týkajúce sa zabezpečenia schodnosti chodníkov na tretí subjekt, sa prikláňa aj česká judikatúra (viď napr. rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25 Cdo 526/2006 z 27. septembra 2007 alebo sp. zn. 28 Cdo 1576/2006 z 19. augusta 2008, ako aj sp. zn. 25 Cdo 3217/2008 z 3. februára 2010 a uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25 Cdo 542/2014 z 28. apríla 2015).

28. Vychádzajúc z uvedeného nemohol dovolací súd postupovať inak, než zrušiť rozhodnutia súdov nižšej inštancie dôvodiac nesprávne právne posúdenie vecí konajúcimi súdmi, ktoré nesprávne interpretovali podmienky vyjadrené v hypotéze právnej normy, predovšetkým ustanovenie § 9a ods. 4 cestného zákona, v dôsledku čoho nesprávne aplikovali pravidlo stanovené dispozíciou danej právnej normy. Právny záver súdov nižšej inštancie o existencii, resp. neexistencii pasívnej vecnej legitímácii žalovaného v 2. a 3. rade nemá oporu v príslušných právnych predpisoch a nepochybne je aj v zjavnom

rozpore s princípom spravodlivosti.

29. Vychádzajúc z vyššie uvedeného právneho názoru dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a zároveň dôvodné, a teda je potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP), keďže nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 CSP) a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

30. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

31. O návrhu dovolateľa na odklad právoplatnosti napadnutého rozhodnutia podľa § 444 ods. 2 CSP dovolací súd už nerozhodoval, vzhľadom k tomu, že došlo k zrušeniu napadnutého rozhodnutia.

32. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.